

ประโยค ป.ธ. ๓
 แปล มคอเป็นไทย
 สอบ วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

แปล โดยพยัญชนะ

๑. โส (กนิฐโจ) ทหรสุสาตคกาลเ ปาทมูเล นิปติตวา ปริวคเตนโต
 โรทิตวา ฆนเต ปีตา โว วิลปนโตว กาลกโต มยหํ ปน เตน กหาปณสตํ
 หตเถ จปีตํ เตน ก็ กโรมิติ อหาฯ ทหโร น เม กหาปณเหิ อตุโลติ
 ปฏิกขิปิตวา อปรภาเค จินเตสิ ก็ เม ปรุกเสสุ ปิณฺฑาย จริตวา ชีวิตน
 สกกา ตํ กหาปณสตํ นิสฺสาย ชีวิตุํ วิพฺภมิตฺตํ วิพฺภมิตฺตํ วิพฺภมิตฺตํ โส อนภริตยา
 ปิพิโต วิสฺสฏฺฐจสฺสขณายกมฺมฏฺฐาโน ปณฺฑุโรที วิย อโหสิฯ อถ นํ
 ทหรสามเณรา กิมิทนฺติ ปุจฺฉิตฺวา อุกกณฺจโธมฺหิตี วุตฺเต อจฺริยฺปุชฺฌายานํ
 อจฺริยฺปุชฺฯ อถ นํ เตะ สตุฏฺฐ สนฺตีกํ เนตฺวา สตุฏฺฐ ทสฺเสสุํฯ สตุฏฺฐ
 สจฺจํ กิร ตฺวํ ภิกฺขุ อุกกณฺจโธติ ปุจฺฉิตฺวา อาม ฆนฺเตติ วุตฺเต กสฺมา
 เอวมกาสี อตุติ ปน เตะ โกจิ ชีวิตฺตฺวา ปุจฺฉิตฺวา อหาฯ อาม ฆนฺเตติฯ
 กิณฺเต อตุติติฯ กหาปณสตํ ฆนฺเตติฯ เตนหิ กติปิ ตาว สกฺขรา อหฺร
 คเณตฺวา ชานิสฺสสิ 'สกฺกา วา ตตฺตเคน ชีวิตุํ โน วาติฯ โส สกฺขรา
 อหฺริฯ อถ นํ สตุฏฺฐ อหา ปรีโกคตฺถาย ตาว ปณฺณาสํ จเปหิ ทฺวินนํ
 โคณนํ อตุฏฺฐ จตุวิสฺติ เอตฺตกนฺนาม วิชฺตฺถาย ยุกนฺจคตฺถาย กุทฺทคตฺถาย
 วาสีหฺรสุตฺถายาติฯ เอวํ คณฺนิมาเน ตํ กหาปณสตํ นปฺโปหิตีฯ อถ นํ
 สตุฏฺฐ ภิกฺขุ ตว กหาปณฯ อปฺปกา ถลํ เอเต นิสฺสาย ตมฺหํ ปุเรสฺสสิ
 อตีเต กิร ปณฺฑิตา จกฺกวตฺติริชฺชํ กเวตฺวา อปฺโปจฺจิมตฺเตน ทฺวาทส-
 โยชนฺภูจฺจเน กภูปฺปมาเณน สตุฏฺฐตฺตนฺวสฺสํ วสฺสาเปตุํ สมตฺถา ยาว นตฺตีส
 สกฺกา จวฺนติ เอตฺตกํ กาลํ เทวเรชฺชํ กเวตฺวาปี มรณฺกาลเ ตมฺหํ
 อปุเรตฺวาว กาลมกํสูติ วตฺวา เตน ยาจิโต อตีตํ อหฺริฯ

แปล โดยอรรถ

๒. โส (อคุติทฺโต) กิร มหาโกสลสฺส ปุโรหิตโ อโหสิฯ อถ
 นํ ปิตริ กาลกเต ราชา ปเสนทิโกสโล อัยํ ปิตุ เม ปุโรหิตติ การเวน
 ตสฺมีเยว จาเน จเปตฺวา ตสฺส อตฺตโน อฎฺฐจฺานํ อากตกาเล ปจฺจุคมณํ
 กโรติ อจฺริย อิช นิสํถาติ สมานาสนํ ทาเปสิฯ โส จินฺเตสิ อัยํ ราชา
 อติวिय มยิ การวํ กโรติ น โข ปน ราชุนํ นิจฺกาลเมว สกฺกา จิตฺตํ
 คเหตุํ ราชา ปน ยฺวา ททโร สมานวเยเนว हि สทฺธิ รัชฺชํ นาม สฺขํ
 โหติ อหฺลยจฺมहि มหฺลลโก ปพฺพชฺิตุํ เม ยฺตฺตฺนติฯ โส ราชานํ ปพฺพชฺิ
 อฺนุชานาเปตฺวา นฺคร เภริยจาราเปตฺวา สตฺตาเนน สทฺพิ อตฺตโน ฐนํ
 ทานมฺุเข วิสฺสชฺเซตฺวา พาหิรกปฺพชฺิ ปพฺพชฺิฯ ตํ นิสฺสาย ทส
 ปฺริสสทฺสฺสานิ อฺนุปฺพชฺิสฺสุฯ โส เตหิ สทฺธิ อจฺคมคฺรานญจ
 กุรฺรญฺจสฺส จ อฺนฺตราวาสํ กปฺเปตฺวา อิมํ โอวาทํ เทติ ตาตา ยสฺส
 โว กามวิตกฺกาทโย อฺปฺปชฺฺนติ โส นทิโต เอเกกํ วาลุกาปฺภูํ อทฺฐริตฺวา
 อิมสฺมี จาเน โอกิริตฺติฯ เต สาธฺติ ปฺภูิสฺสุณฺนิตฺวา กามวิตกฺกาทีนํ
 อฺปฺปนฺนกาเล ตถา กริสฺสุฯ

ให้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๓

แปล มครเป็นไทย

แปล โดยพยัญชนะ

๑. อ.น้องชายผู้น้อยที่สุด นั้น หมอบลงแล้ว ณ ที่ใกล้แห่งเท้า ร้องให้
 กลิ้งเกลือกอยู่แล้วในกาลแห่งภิกษุหนุ่มมาแล้ว กล่าวแล้ว ว่า ข้าแต่ท่านผู้
 เจริญ อ.บิดา ของท่าน บ่นเพ้ออยู่เที่ยว เป็นผู้มิกล้าละอันกระทำแล้ว ย่อมเป็น
 ก็ อ.ร้อยแห่งกหาปณะ อันบิดาของท่านนั้น วางไว้แล้ว ในมือ ของกระผม
 อ.กระผม จะกระทำ ซึ่งอะไร ด้วยร้อยแห่งกหาปณะ นั้น ดังนี้ ฯ อ.ภิกษุ
 หนุ่ม ห้ามแล้ว ว่า อ.ความต้องการ ด้วยกหาปณะ ท. มีอยู่ แก่เรา หามิได้
 ดังนี้ คิดแล้ว ว่า อ.ประโยชน์ อะไร แก่เรา ด้วยการเที่ยวไป เพื่อก้อนข้าว
 ในตระกูลของบุคคลอื่น ท. แล้วจึงเป็นอยู่ อันเรา อาจ เพื่ออันอาศัย ซึ่งร้อย
 แห่งกหาปณะ นั้น แล้วจึงเป็นอยู่ อ.เรา จักสึก ดังนี้ ในกาลอันเป็นส่วนอื่น
 อีก ฯ อ.ภิกษุหนุ่ม นั้น ผู้อันความไม่ยินดียังบีบคั้นแล้ว ผู้มีการสาชยายและ
 กัมมัฏฐานอันสละแล้ว เป็นราวกะว่ามีโรคผอมเหลือง ได้เป็นแล้ว ฯ ครั้งนั้น
 อ.ภิกษุหนุ่มและสามเณร ท. ถามแล้ว ซึ่งภิกษุหนุ่ม นั้น ว่า อ.เหตุ นี้ อะไร
 ดังนี้ ครั้นเมื่อคำว่า อ.เรา เป็นผู้กระสันขึ้นแล้ว ย่อมเป็น ดังนี้ อันภิกษุหนุ่ม
 นั้น กล่าวแล้ว บอกแล้ว แก่อาจารย์และอุปัชฌาย์ ท. ฯ ครั้งนั้น อ.อาจารย์
 และอุปัชฌาย์ ท. เหล่านั้น นำไปแล้ว ซึ่งภิกษุหนุ่ม นั้น สู่อำนาจ ของ
 พระศาสดา แสดงแล้ว แก่พระศาสดา ฯ อ.พระศาสดา ตรัสถามแล้ว ว่า
 ดูก่อนภิกษุ ได้ยินว่า อ.เธอ เป็นผู้กระสันขึ้นแล้ว ย่อมเป็น จริงหรือ ดังนี้
 ครั้นเมื่อคำ ว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ พระเจ้าข้า อ.อย่างนั้น ดังนี้ อันภิกษุ
 หนุ่มนั้น กราบทูลแล้ว ตรัสแล้ว ว่า อ.เธอ ได้กระทำแล้ว อย่างนี้
 เพราะเหตุไร ก็ อ.ปัจฉัยแห่งชีวิต อะไร ๆ ของเธอ มีอยู่ หรือ ดังนี้ ฯ
 อ.ภิกษุหนุ่ม กราบทูลแล้ว ว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ พระเจ้าข้า อ.อย่างนั้น
 ดังนี้ ฯ อ.พระศาสดา ตรัสถามแล้ว ว่า อ.อะไร ของเธอ มีอยู่ ดังนี้ ฯ
 อ.ภิกษุหนุ่ม กราบทูลแล้ว ว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ อ.ร้อยแห่งกหาปณะ

มีอยู่ ดังนี้ ๑ อ.พระศาสดา ตรัสแล้ว ว่า ถ้าอย่างนั้น อ.เธอ จงนำมา ซึ่งก่อนกรวด ท. แม่เล็กน้อย ก่อน อ.เธอ นับแล้ว จักรู้ ว่า อันเธอ อาจ เพื่ออันเป็นอยู่ ด้วยร้อยแห่งกหาปณะ อันมีประมาณเท่านั้นหรือ หรือว่า อันเธอ ไม่อาจ เพื่ออันเป็นอยู่ ด้วยร้อยแห่งกหาปณะ อันมีประมาณเท่านั้น ดังนี้ ดังนี้ ๑ อ.ภิกษุหนุ่ม นั้น นำมาแล้ว ซึ่งก่อนกรวด ท. ๑ ครั้งนั้น อ.พระศาสดา ตรัสแล้ว ว่า อ.เธอ จงตั้งไว้ ซึ่งก่อนกรวด ท. ห้าสิบ เพื่อประโยชน์แก่ปัจจัยเป็นเครื่องบริโภคน ก่อน จงตั้งไว้ ซึ่งก่อนกรวด ท. ยี่สิบสี่ เพื่อประโยชน์ แก่โค ท. สอง จงตั้งไว้ ซึ่งก่อนกรวด ชื่ออันมีประมาณเท่านี้ เพื่อประโยชน์แก่พีช จงตั้งไว้ ซึ่งก่อนกรวด ชื่ออันมีประมาณเท่านี้ เพื่อประโยชน์แก่แอกและไถ จงตั้งไว้ ซึ่งก่อนกรวด ชื่ออันมีประมาณเท่านี้ เพื่อประโยชน์ แก่จอบ จงตั้งไว้ ซึ่งก่อนกรวด ชื่ออันมีประมาณเท่านี้ เพื่อประโยชน์แก่มีดและขวาน ดังนี้ กะภิกษุ นั้น ๑ ครั้นเมื่อจำนวนแห่งก่อนกรวด อันภิกษุ นั้น นับอยู่ อย่างนี้ อ.ร้อยแห่งกหาปณะ นั้น ย่อมไม่เพียงพอ ๑ ครั้งนั้น อ.พระศาสดา ตรัสแล้ว ว่า ดูก่อนภิกษุ อ.กหาปณะ ท. ของเธอ เป็นสภาพน้อย ย่อมเป็น อ.เธอ อาศัยแล้ว ซึ่งกหาปณะ ท. เหล่านั้น ยังความ ทะยานอยาก จักให้เต็ม อย่างไร ได้ยินว่า ในกาลอันเป็นไปล่วงแล้ว อ.บัณฑิต ท. ยังบุคคล ให้กระทำแล้ว ซึ่งความเป็นแห่งพระราชผู้จักรพรรดิ เป็นผู้สามารถ เพื่ออันยังฝนคือรัตนะเจ็ดให้ตก โดยประมาณแห่งสะเอว ในที่มีโยชน์สิบสอง เป็นประมาณ ด้วยอาการ สักว่ามีอันตน ปรบแล้ว เป็น แม้ยังเทวดาให้ กระทำแล้ว ซึ่งความเป็นแห่งพระราชแห่งเทพ, ตลอด- อ.ท้าวสักกะ ท. สามสิบหกพระองค์ ย่อมเคลื่อน เพียงใด - กาลอันมีประมาณเพียงนั้น ยังความทะยานอยาก ไม่ให้เต็มแล้ว ในกาลเป็นที่ตาย เทียว ได้กระทำแล้ว ซึ่งกาละ ดังนี้ กะภิกษุ นั้น ผู้อันภิกษุ นั้น พูลวิงวอนแล้ว ทรงนำมาแล้ว ซึ่งเรื่องอันเป็นไปล่วงแล้ว ๑

แปล โดยอรรถ

๒. ดังได้สดับมา (อัคริทัต) นั้น ได้เป็นปุโรหิตของพระเจ้ามหาโกศล ฯ
 ที่นั่น ครั้นเมื่อพระราชบิดาสวรรคตแล้ว พระราชาทรงพระนามว่าปเสนทิโกศล
 ทรงดำริว่า ผู้นี้ เป็นปุโรหิตของพระชนกเรา จึงทรงตั้งเขาไว้ในตำแหน่งนั้น
 นั้นแล เพราะความเคารพ ในเวลาที่เขามาสู่ที่บารุงของพระองค์ ทรงทำการ
 เสด็จลุกรับ รับสั่งให้พระราชทานอาสนะเสมอกัน ด้วยพระดำรัสว่า อาจารย์
 เชิญนั่งบนอาสนะนี้ ฯ อัคริทัตนั้น คิดว่า พระราชาพระองค์นี้ ทรงทำความ
 เคารพในเราอย่างเหลือประมาณ แต่เราก็ไม่อาจเอาพระทัยพระราชาทิ้งหลาย
 ได้ตลอดกาลเป็นนิตย์เทียว อนึ่ง พระราชาก็ยังทรงพระเยาว์ยังหนุ่มน้อย
 ธรรมดาว่าความเป็นพระราชากับคนผู้มีวัยเสมอกันนั้นแล เป็นเหตุให้เกิด
 ความสุข ส่วนเราเป็นคนแก่ เรา ควรบวช ฯ เขากราบทูลให้พระราช
 พระราชทานพระบรมราชานุญาตการบวชแล้ว ให้คน ตีกลองเทียวไปใน
 พระนครแล้ว สละทรัพย์ของตนทั้งหมดในการให้ทานเป็นสำคัญ ๗ วัน แล้ว
 บวชเป็นนักบวชภายนอก ฯ บุรุษหมื่นหนึ่งอาศัยอัคริทัตนั้น บวชตามแล้ว ฯ
 อัคริทัตนั้น พร้อมนักบวชเหล่านั้น อยู่อาศัยระหว่างแคว้นอังคะ แคว้นมคธ
 และแคว้นกุรุ ให้โอวาทเห็นว่า พ่อทั้งหลาย บรรดาพวกเธอ ผู้ใดเกิดกามวิตก
 เป็นต้น ผู้นั้นจงชนหม้อทรายคนละหม้อ จากแม่น้ำ เกลี้ยลง ณ ที่นี้ ฯ นักบวช
 เหล่านั้น รับว่า ดีละ ในเวลากามวิตกเป็นต้นเกิดขึ้น ก็ทำอย่างนั้น ฯ